

DOI 10.31909/26168812.2021-(53)-14
УДК 378:37.011.3-051:94+373.2 (045)

**FEATURES OF TEACHING THE DISCIPLINE
«THE HISTORY OF PRESCHOOL PEDAGOGY»
WITH IN THE TRAINING OF FUTURE EDUCATORS**

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ»
У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ**

Олексій Листопад

доктор педагогічних наук, професор
E-mail: alex.listopad@gmail.com
ORCID: 0000-0002-3121-324X
Research ID: H-8210-2018
Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», Україна

Ірина Мардарова

кандидат педагогічних наук, доцент
E-mail: irisska.ika17@gmail.com
ORCID: 0000-0001-8899-2830
Research ID: H-8195-2018
Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», Україна

Oleksii Lystopad

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
E-mail: alex.listopad@gmail.com
ORCID: 0000-0002-3121-324X
Research ID: H-8210-2018
State institution «South Ukrainian National
Pedagogical University named after
K. D. Ushynsky», Ukraine

Iryna Mardarova

PhD of Pedagogical Sciences, Associate
Professor
E-mail: irisska.ika17@gmail.com
ORCID: 0000-0001-8899-2830
Research ID: H-8195-2018
State institution «South Ukrainian National
Pedagogical University named after
K. D. Ushynsky», Ukraine

ABSTRACT

The article highlights the problem of training future educators in a higher education establishment within the teaching of the discipline «The History of Preschool Pedagogy». The peculiarities related to the formation of the future educators' competence in understanding the relationship between facts, events, phenomena and educational processes in the past and present have been diagnosed. The proficiency (development) indicators of the future educators' competence in understanding the relationship between facts, events, phenomena and educational processes in the past and present have been determined, namely: the presence of scientifically substantiated theoretical knowledge about the historical conditions of education, tendencies and regulations of General and Preschool Pedagogy in different historical epochs; the development state of the skills aimed at analysing pedagogical systems of the past and transforming creatively their potential into the modern educational process of preschool education, using the obtained information to organise the development of young and preschool-aged children as well as their improvement; evaluating their own activities from the standpoint of cultural, historical, social and pedagogical values. The diagnosis was performed before and after classes in the academic discipline «The History of Preschool Pedagogy». The teaching methods aimed at training future educators in forming future educators' competence in understanding the relationship between facts, events, phenomena and educational processes in the past and present have been described. The main forms of the organisation of students' educational activities have been described: computer-assisted lectures; practical and seminar classes (discussions, debates, the project method, the «mind map» technology, etc.).

Some examples of the organisation of the future educators' individual research work within the study of the discipline «The History of Preschool Pedagogy» have been given. To determine the significance of the difference between the future educators' proficiency levels in terms of understanding the relationship between facts, events, phenomena and educational processes in the past and present before and after classes in «The History of Preschool Pedagogy» a multifunctional criterion – Pearson's chi-squared test (χ^2) – was used. It was proved that the implementation of the designated methods provided an increase in the future educators' competence in understanding the relationship between facts, events, phenomena and educational processes in the past and present.

It was established that the study of the discipline «The History of Preschool Pedagogy» provided future educators with the knowledge of different pedagogical systems of the past and present, taught them to analyse and creatively transform their potential in creating an educational environment of a modern establishment of preschool education.

Key words: *training of future educators, history of Preschool Pedagogy, future educators' competence in understanding the relationship between facts, events, phenomena and educational processes in the past and present.*

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні у зв'язку з модернізацією галузей вищої і дошкільної освіти та входженням України до європейського освітнього простору, постає проблема ознайомлення майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти з педагогічними системами України та зарубіжжя (їх порівняльний аналіз). Однією з базових складових підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти є навчальна дисципліна «Історія дошкільної педагогіки», яка дозволяє розглянути вітчизняну систему освіти в руслі розвитку світової історії, формує у майбутніх вихователів педагогічний світогляд, розвиває в них уміння використовувати світові та вітчизняні досягнення у системі дошкільної освіти в педагогічному процесі ЗДО. Найбільш ґрунтовно, проблеми історії освіти і викладання навчальної дисципліни «Історія педагогіки» у закладах вищої педагогічної освіти розглядали вчені: Н. Белкіна, З. Борисова, Л. Березівська, О. Дубасенюк, Д. Єфімов, І. Зайченко, Є. Коваленко, М. Левківський, О. Проніков, А. Сбруєва, М. Рисіна та ін.

Мета статті: розкрити особливості формування компетентності майбутніх вихователів щодо усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і освітніми процесами в минулому та сучасності.

Аналіз наукової літератури засвідчив, що «історія педагогіки – важлива суспільна наука, вивчення якої складає невід'ємну частину загальноосвітньої і світоглядної підготовки фахівців і сприяє інтелектуальному розвитку особистості» (Єфімов, 2019: 37). О. Проніков вказує, що «як окрема галузь знань «Історія педагогіки» зародилася в другій половині XVII ст., одна її розвиток припадає на другу половину XIX ст. і наступне століття. Серед першо-проходців – істориків педагогіки насамперед слід назвати француза К. Фльорі («Про вибір і метод учбових занять», 1686 р.), німецький вчений К. Мангельсдорфа («Спроба викладу того, що протягом тисячоліть говорилося і робилося в галузі виховання», 1779 р.), Ф. Рухкопфа («Історія шкільної і виховної справи в Німеччині», 1794 р.), К. Шмідта («Історія виховання від його виникнення до нашого часу», 1902 р.). Протягом більш як століття історія педагогіки розвивалось не як історія науки про виховання, оскільки її в сучасному розумінні ще не існувало, а як історія практики виховання і освіти, з одного боку, і як виклад поглядів на виховання тих чи інших мислителів – з другого» (Проніков, 2015: 10).

І. Зайченко зауважує, що «згідно зі своєю специфікою курс історії педагогіки є базовим компонентом загальнопедагогічної освіти і професійної культури майбутнього педагога. Вивчення історії педагогіки у закладах вищої педагогічної освіти має особливе значення для підготовки майбутніх педагогів, оскільки сприяє: 1) формуванню

загальнонаукового і загальнопедагогічного світогляду; 2) формуванню уявлення про процес розвитку теорії і практики навчання й виховання та його обумовленість соціально-економічною структурою суспільства, рівнем розвитку продуктивних сил і виробничих відносин, зокрема, наукових знань у кожен історичну епоху, особливостями культурного і національного розвитку кожного народу; 3) виробленню у студентів науковоісторичного підходу до аналізу педагогічних явищ, подій, фактів, а також критичного й шанобливого ставлення до педагогічної спадщини минулого; формуванню уміння мислити педагогічними категоріями та розуміння їх генезису» (Зайченко, 2009: 8).

Проте, Л. Березівська стверджує, що «постійне скорочення кількості годин у навчальному плані закладів вищої освіти на вивчення історії педагогіки спричинює побіжне ознайомлення майбутніх педагогів з історією освіти» (Березівська, 2015: 37). Утім, за останні роки, як зазначає М. Левківський «в історико-педагогічній науці в Україні з'явилося чимало нових наробок щодо становлення й розвитку національної системи освіти й виховання. Також до наукового обігу введено цілу плеяду яскравих, талановитих, раніше замовчуваних імен, серед яких чільне місце посідають постаті: Г. Ващенко, Б. Грінченка, М. Грушевського, І. Огієнка, С. Русової, С. Смоль-Стоцького, Я. Ряппо, Я. Чепіги, які заклали підвалини національної освітньої системи. Разом з тим, у зв'язку зі зміною соціальних орієнтацій та цінностей, в умовах сьогодення, нового прочитання потребує творча спадщина багатьох зарубіжних і вітчизняних педагогів, це стосується перш за все творчого доробку Д. Дьюї, А. Макаренка, М. Монтессорі, Г. Сковороди, В. Сухомлинського І. Франка, С. Френе та ін.» (Левківський, 2011: 7).

Виклад основного матеріалу дослідження. Діагностування сформованості компетентності майбутніх вихователів щодо усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і освітніми процесами в минулому та сучасності було проведено на базі факультету дошкільної педагогіки та психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Усього в діагностуванні, що проходило упродовж 2018-2020 р.р., було охоплено 96 студентів другого року навчання за освітнім ступенем «бакалавр», спеціальністю 012 «Дошкільна освіта». Діагностування проводилося до і після проведення занять з навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки». Були визначенні показники сформованості компетентності майбутніх вихователів щодо усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і освітніми процесами в минулому та сучасності, а саме: наявність науково обґрунтованих теоретичних знань про історичні умови виникнення виховання, тенденції й закономірності розвитку загальної та дошкільної педагогіки в різні історичні епохи; сформованість вмінь аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний освітній процес закладу дошкільної освіти; використовувати здобуту інформацію для організації розвитку дітей раннього і дошкільного віку та їх удосконалення; оцінювати власну діяльність з позицій культурно-історичної, соціальної і педагогічної цінності.

Вивчення сформованості показників компетентності майбутніх вихователів щодо усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і освітніми процесами в минулому та сучасності завдяки тестуванню і аналізу продуктів діяльності студентів. Студенти виконували комплекс завдань, розроблених за двома рівнями складності: перший рівень – репродуктивний, що передбачав відтворення засвоєної інформації щодо тенденцій й закономірностей розвитку загальної та дошкільної педагогіки в різні історичні епохи; другий рівень – дослідницько-творчий, передбачав розробку та обґрунтування авторського проекту: аналіз вітчизняних і зарубіжних педагогічних систем.

Отримані результати діагностики сформованості показників компетентності майбутніх вихователів щодо усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і освітніми процесами в минулому та сучасності на достатньому рівні продемонстрували 20,83% студентів, середній рівень визначено у 34,38% студентів, до низького рівня

віднесено 44,79% студентів.

Здійснюємо підготовку майбутніх вихователів до формування компетентності майбутніх вихователів щодо усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і освітніми процесами в минулому та сучасності, у рамках навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки».

Метою навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» є ознайомлення студентів зі світовими та вітчизняними досягненнями у галузі дошкільної освіти у різні історичні епохи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» студент повинен:

знати: про історичні умови виникнення виховання, тенденції й закономірності розвитку загальної та дошкільної педагогіки в різні історичні епохи, їх органічну єдність і специфіку; явища і процеси із сфери розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку за педагогічними категоріями і поняттями у різні історичні епохи; встановлювати між ними зв'язки; про загальні тенденції в розвитку вітчизняної та зарубіжної дошкільної освіти, фактори, що стимулювали чи спрямовували її розвиток; фактичний історико-педагогічний матеріал з урахуванням пріоритетів вітчизняної педагогічної думки, її вплив на розвиток дошкільної освіти в інших країнах;

вміти: здійснювати пошукову діяльність, застосовувати, узагальнювати і упорядковувати інформацію про явища і процеси із сфери розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку у різні історичні епохи, за визначними логічними підставами; знаходити джерела інформації із сфери дошкільної освіти та опрацьовувати їх; аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний освітній процес закладу дошкільної освіти; використовувати здобуту інформацію для організації розвитку дітей раннього і дошкільного віку та їх удосконалення; пояснювати (описує, інтерпретує) і презентувати інформацію про стан дошкільної освіти у різні історичні часи; самостійно обирати спосіб упорядкування та демонстрації історико-педагогічної інформації із сфери навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку; дискутувати щодо проблем з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку у різні історичні епохи; оцінювати власну діяльність з позицій культурно-історичної, соціальної і педагогічної цінності.

Основними формами організації освітньої діяльності студентів були: лекції з комп'ютерною підтримкою; практичні, семінарські заняття (наприклад, «Педагогічні ідеї Я.А. Коменського», «Педагогічна концепція виховання і навчання дітей дошкільного віку Ф. В. Фребеля», «Створення теорії вітчизняного дошкільного виховання у другій половині XIX – першій половині XX століття» тощо). У роботі зі студентами були застосовані наступні методи та технології навчання, а саме: дискусії «Порівняйте особливості підготовки педагогічних кадрів для дошкільних освітніх закладів зарубіжжям та в Україні наприкінці XIX – початку XX ст.», «Порівняйте погляди на виховання і навчання дошкільників у працях Р.Оуена, Ш. Фур'є та В. Сухомлинського» тощо, диспути «Системи дошкільної освіти (України, США, Італії, Німеччини): переваги і недоліки», метод проектів, технологія «мапа розуму» (наприклад, «Сучасна система дошкільної освіти в Україні», «Педагогічні ідеї К. Д. Ушинського у галузі дошкільного виховання і освіти», «Основні напрями реформаторської дошкільної педагогіки у XX столітті» тощо).

Студенти виконували індивідуальне навчально-дослідне завдання, яке складалося з:

1. підготовки і захисту навчального проєкту у формі презентації (тема – за вибором студента), наприклад:

- Проаналізуйте особливості виникнення виховання й освіти у світовій цивілізації;
- Порівняйте систему виховання дітей в Античному світі та в Київській Русі;

**Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного
університету. Серія: Педагогічні науки. Випуск 53.**

- Зіставте ідеї реформаторської і контрреформаторської педагогіки зарубіжжям та в Україні в епоху Відродження;
- Схарактеризуйте особливості вікових періодизацій Аристотеля, Я.А. Коменського, Ж.-Ж. Руссо, Ф. Фребеля, Д. Б. Ельконіна;
- Порівняйте філософсько-педагогічні погляди Сократа, Платона, Аристотеля та Г. С. Сковороди;
- Протиставте зміст освіти та організацію навчання дітей у працях Я.А. Коменського та К. Д. Ушинського;
- Зіставте особливості виховання дітей у перші шість років у працях Я.А. Коменського, Ж. Ж. Руссо, С. Русової, А. М. Богущ;
- Схарактеризуйте особливості організації дитячих закладів у працях Р. Оуєна, Ф. Фребеля та С. Русової;
- Зіставте педагогічні погляди щодо виховання дітей у працях Ж. Ж. Руссо, Дж. Локка та К. Ушинського;
- Порівняйте ідею «вільного виховання» та організацію навчання дітей у працях Ж. Ж. Руссо, М. Монтесорі та В. Сухомлинського;
- Протиставте зміст освіти та організацію навчання у працях Й.Г. Песталоцці та А. С. Макаренка;
- Проаналізуйте погляди щодо виховання дітей дошкільного віку в сім'ї у педагогіці Й.Г. Песталоцці, А. С. Макаренка, Т. Г. Жаровцевої;
- Порівняйте педагогічні ідеї Дж. Локка та В. Сухомлинського щодо виховання дітей;
- Зіставте проблему трудового виховання в соціальних утопіях Т. Мора, Т. Кампанелли, Р. Оуєна, Ш. Фур'є та у педагогічній системі А. С. Макаренка;
- Порівняйте педагогічні ідеї щодо трудового виховання дітей у працях Дж. Локка, Й.Г. Песталоцці та А. С. Макаренка;
- Схарактеризуйте педагогічні ідеї М. Монтесорі та С. Русової щодо виховання дошкільників;
- Розкрийте особливості організації «материнських шкіл» для дітей дошкільного віку П. Кергомар та «національних дитячих садків» С. Русової;
- Порівняйте особливості підготовки педагогічних кадрів для дошкільних освітніх закладів зарубіжжям та в Україні наприкінці XIX - початку XX ст. тощо.

2. Написання есе за темами: «Я садівниця дитячого садка Ф. Фребеля», «Я провідниця «захоронки» Н. Кобринської», «Я вихователь «будинку дитини» М. Монтесорі», «Я вихователька «вальдорфського дитячого садка» Е. Грюнеліус», «Я вихователька «національного дитячого садка» С. Русової», «Я вихователька «материнської школи» П. Кергомар тощо.

Після проведення занять з навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» низький рівень сформованості компетентності майбутніх вихователів щодо усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і освітніми процесами в минулому та сучасності було зафіксовано лише в 23,42% студентів; середній у 40,54% студентів; достатній у 36,04% майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Задля визначення достовірності відмінності між рівнями сформованості компетентності майбутніх вихователів щодо усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і освітніми процесами в минулому та сучасності до і після проведення занять з навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» використовувався багатофункціональний критерій згоди χ^2 – Пірсона, один з основних непараметричних критеріїв згоди.

Багатофункціональний критерій згоди χ^2 – Пірсона використовувався в дослідженні як розрахунок згоди емпіричного розподілу і передбачуваного теоретичного.

Перевірялася нульова гіпотеза (H_0) про відсутність відмінностей між теоретичним і емпіричним розподілами. За нульову гіпотезу (H_0) приймалася гіпотеза, що показники сформованості компетентності до і після проведення занять з навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» достовірно не відрізняються між собою.

У випадку непідтвердженої нульової гіпотези (H_0) приймалася альтернативна гіпотеза (H_1) – показники сформованості компетентності до і після проведення занять з навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» достовірно відрізняються між собою.

Розрахунок емпіричних значень багатофункціонального критерію згоди χ^2 Пірсона поданий в таблиці 2.

Таблиця 2

Розрахунок критерію χ^2 при зіставленні розподілів сформованості компетентності до і після проведення занять

№	Емпірична частота	Теоретична частота	$(f_E - f_T)$	$(f_E - f_T)^2$	$(f_E - f_T)^2 / f_T$
1	20,83	28,44	-7,61	57,91	2,036
2	36,04	28,44	7,6	57,76	2,031
3	34,38	37,46	-3,08	9,49	0,253
4	40,54	37,46	3,08	9,49	0,253
5	44,79	34,10	10,68	114,06	3,344
6	23,42	34,10	-10,69	114,28	3,35
Сума	200	200	-	-	11,267

З таблиці 1 емпіричне значення критерію $\chi^2_{\text{Емп}} = 11,267$. Критичні значення χ^2 при $v=2$. Критичні значення для багатофункціонального критерію згоди χ^2 – Пірсона для знайденого кількості ступенів свободи 5,991 ($p \leq 0,05$) 9,21 ($p \leq 0,01$). Отримане значення більше критичного, а значить, (H_0) нульова гіпотеза відкидалася і приймалася (H_1) альтернативна гіпотеза. Результат: показники сформованості компетентності майбутніх вихователів щодо усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і освітніми процесами в минулому та сучасності до і після проведення занять з навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» достовірно відрізняються між собою.

Висновки. Таким чином, вивчення навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» забезпечувало формування компетентності майбутніх вихователів щодо усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і освітніми процесами в минулому та сучасності, надавало їм знання про різні педагогічні системи минулого і сьогодення, навчало аналізувати та творчо трансформувати їх потенціал при створенні освітнього середовища сучасного закладу дошкільної освіти.

Перспективу подальших наукових розробок убачаємо в теоретичному обґрунтуванні моделі підготовки майбутніх вихователів до формування компетентності майбутніх вихователів щодо усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і освітніми процесами в минулому та сучасності; розробці методичних і технологічних засад інформаційно-педагогічного, дидактичного забезпечення даного процесу.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Артемова Л.В. Історія педагогіки України : підручник для студентів вищих пед. навч. закл. Київ : Либідь, 2006. 423 с.

Березівська Л. Історія зарубіжної шкільної освіти у сучасних підручниках з історії педагогіки. *Історико-педагогічний альманах*. 2015. Вип. 1. С. 43-47.

**Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного
університету. Серія: Педагогічні науки. Випуск 53.**

Дроб'язко П. І. Українська національна школа: витоки і сучасність. Київ: Академія, 1997. 181 с.

Єфімов Д. В. Викладання дисципліни «Історія педагогіки» у вищих педагогічних навчальних закладах. *Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки»*. 2019. Випуск 2. С. 36-40.

Зайченко І. В. Історія педагогіки: навчальний посібник. Чернігів, 2009. 367 с.

Кравець В. П. Історія української школи та педагогіки. Тернопіль, 1994. 357 с.

Левківський М. В. Історія педагогіки: навч.-метод. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 190 с.

Любар О. О. Стельмахович М. Г., Федоренко Д. Т. Історія української педагогіки. К. : Ін-т змісту і методів навч., 1999. 355 с.

Лузан П.Г. Васюк О.В. Історія педагогіки та освіти в Україні : навчальний посібник. [2-ге вид., доп. і перероб.]. Київ: ДАКККиМ, 2010. 296 с.

Проніков О. К. Історія педагогіки: курс лекцій. Київ: Видавничий дім «Слово», 2015. 440 с.

Сисоєва С. Соколова І. Нариси з історії розвитку педагогічної думки: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2003. 308 с.

Сірополко С. Історія освіти в Україні. Київ : Наукова думка, 1991. 912 с.

Українська педагогіка в персоналіях / За ред. О. В. Сухомлинської. Київ: Либідь, 2005. 224 с.

Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки в Україні / За ред. І. Г. Улюкаєвої. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2008. 213 с.

Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки / За ред. З. Н. Борисової. Київ: Вища шк., 2004. 511 с.

REFERENCES

Artemova L.V. History of Pedagogy in Ukraine: a textbook for students of higher pedagogical educational institutions. Kyiv: Lybid, 2006. 423 p.

Berezivska L. History of Foreign School Education in Modern Textbooks on the History of Pedagogy. Historical and pedagogical almanac. 2015. Issue 1. Pp. 43-47.

Drobiazko P. I. Ukrainian National School: Origins and Modernity. Kyiv: Academy, 1997. 181 p.

Yefimov D. V. Teaching the discipline «The History of Pedagogy» in higher pedagogical educational institutions. Bulletin of the Cherkasy Bohdan Khmelnytsky National University. Series «Pedagogical Sciences». 2019. Issue 2. Pp. 36-40.

Zaichenko I. V. History of Pedagogy: a textbook. Chernihiv, 2009. 367 p.

Kravets V. P. History of Ukrainian School and Pedagogy. Ternopil, 1994. 357 p.

Levkivskyi M. V. History of Pedagogy: a study guide. Kyiv: Centre for Educational Literature, 2011. 190 p.

Liubar O. O. Stelmakhovych M. H., Fedorenko D. T. History of Ukrainian Pedagogy. Kyiv: Institute of education content and teaching methods, 1999. 355 p.

Luzan P. G. Vasiuk O. V. History of Pedagogy and Education in Ukraine: a textbook. [2nd edition, supplemented and revised]. Kyiv: National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts, 2010. 296 p.

Pronikov O. K. History of Pedagogy: a course of lectures. Kyiv: Slovo Publishing House, 2015. 440 p.

**Scientific Bulletin of the Izmail State University of Humanities.
Section Pedagogical Sciences. Issue 53**

Sysoieva S. Sokolova I. Essays on the History of Pedagogical Thought: a textbook. Kyiv: Centre for Educational Literature, 2003. 308 p.

Siropolko S. History of Education in Ukraine. Kyiv: Naukova Dumka [Scientific Thought], 1991. 912 p.

Ukrainian Pedagogy in Personalities / Edited by O. V. Sukhomlynska. Kyiv: Lybid, 2005. 224 p.

Chrestomathy on the History of Preschool Pedagogy in Ukraine / Edited by I. H. Uliukaieva. Donetsk: Yugo-Vostok, Ltd. [South – East], 2008. 213 p.

Chrestomathy on the History of Preschool Pedagogy / Edited by Z. N. Borysova. Kyiv: Higher School, 2004. 511 p.

АНОТАЦІЯ

У статті висвітлена проблема підготовки майбутніх вихователів у вищій при викладанні навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки». Проведене діагностування особливостей формування компетентності майбутніх вихователів щодо усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і освітніми процесами в минулому та сучасності. Визначено показники сформованості компетентності майбутніх вихователів щодо усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і освітніми процесами в минулому та сучасності. Діагностування проводилося до і після проведення занять з навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки». Описано методику підготовки майбутніх вихователів до формування компетентності майбутніх вихователів щодо усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і освітніми процесами в минулому та сучасності. Подано приклади організації індивідуальної науково-дослідної роботи майбутніх вихователів при вивченні навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки». Для визначення достовірності відмінності між рівнями сформованості компетентності майбутніх вихователів щодо усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і освітніми процесами в минулому та сучасності до і після проведення занять з навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» використовувався багатофункціональний критерій згоди χ^2 – Пірсона. Доведено, що реалізація даної методики забезпечила підвищення сформованості компетентності майбутніх вихователів щодо усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і освітніми процесами в минулому та сучасності.

Ключові слова: *підготовка майбутніх вихователів, історія дошкільної педагогіки, компетентність майбутніх вихователів щодо усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і освітніми процесами в минулому та сучасності.*